

Nr 18

Av herr **Ekström** i Iggesund, *angående vissa ändringar i förordningen om nöjesskatt.*

Vid fjolårets riksdag framställde undertecknad en interpellation angående översyn och omarbetning av de deklarations- och redovisningsblanketter, som fastställts för beskattning av film m. m. I motiveringen framfördes bl. a. att även om alla de synpunkter, som anfördes i 1954 års nöjesskatteutrednings betänkande icke blevo beaktade, innebär likväl 1957 års riksdags beslut om ändring av nöjesbeskattningen avsevärda lättnader till båtnad icke minst för landsbygdens olika föreningar och organisationer. I interpellationen anfördes vidare, att förordningen, som trädde i kraft den 1 juli 1957, tyvärr visat sig synnerligen svår att tillämpa, trots ett flertal från riksräkenskapsverket och länsstyrelser i upplysande syfte avlätna cirkulär. Oklarheten har främst varit rådande inom biografbeskattningens område, beroende på att biografägarna i sina deklARATIONER måste ta hänsyn både till de nya reglerna om skattelättnad och skattebefrielse och till de redan förut gällande provisoriska bestämmelserna om stöd åt svensk filmproduktion. Dessa svårigheter kvarstå alltjämt för såväl deklareranter som uppbördsmyndigheter i landet, och avvaktas nu med intresse den kungl. proposition som på grundval av 1957 års filmstödsutrednings nyligen avgivna betänkande kommer att föreläggas riksdagen. De provisoriska bestämmelserna upphöra att gälla vid utgången av innevarande budgetår.

Även inom några andra områden blevo de partiella reformerna i nöjesbeskattningen icke tillfredsställande utformade. I fråga om sceniska och musikaliska framträdanden beslutades nämligen, att teaterföreställning, musikunderhållning, litterär underhållning och uppvisning i konstnärlig dans skulle åtnjuta skattefrihet. Däremot skulle nöjesskatt utgå för revy-, kabaré- och varietéföreställning. Det var givetvis att hälsa med tillfredsställelse, att nöjesskatteformen gav den under mången gång svåra ekonomiska förhållanden arbetande teatern ett ekonomiskt handtag. För den lättare underhållningen och främst då revyerna blevo emellertid de nya bestämmelserna formulerade på ett svävande sätt. Sålunda infördes begreppet »röd tråd» som standardkrav på skattefri revyunderhållning. Det måste här inskjutas att det ingalunda var överraskande, att förordningen skulle medföra besvärliga konsekvenser. Flera remissinstanser hade nämligen anført sina betänkligheter. Länsstyrelsen i Kalmar län uttalade sålunda:

»Vid bedömande av revyn som konststart är länsstyrelsen närmast böjd att ansluta sig till reservanten Carl Christenssons uppfattning i denna del, att revyer är en konststart, visserligen med sitt eget speciella värde, men ofta av

hög konstnärlig halt, vilket ingalunda alltid torde vara fallet med vissa teaterföreställningar, vilka ändock föreslås erhålla befrielse från nöjesskatt. Det torde icke kunna förnekas, att revyn har ett visst samhällsintresse, därigenom att den ofta speglar tidens ansikte, enkannerligen dess lyten, och genom sitt ofta karikerande sätt att återge och belysa dagens händelser kan ge publiken en tankeställare och sätta problem under debatt. I den allmänna meningen torde revyn jämföras med teatern och betraktas såsom teaterverksamhet.»

Just de gränsdragningsvårigheter mellan teater och revy, som uppborhetsmyndigheterna under det halvtannat år förordningen varit gällande haft att brottas med, befarades i det remissyttrande som avgavs av länsstyrelsen i Kristianstads län:

»Det kan tänkas, att en revy just med tanke på undgående av nöjesskatt utformas så, att det svårligen kan avgöras huruvida den skall bedömas som teaterföreställning eller icke. Även om författningen kompletteras med anvisningar för uppborhetsmyndigheterna till ledning vid bedömningen av frågan om revy eller teater, torde svårlösta tolkningsproblem uppstå.»

Detta är vad som icke minst i huvudstaden inträffat, där uppborhetsmyndighetens och överståthållarämbetets skatteexpertis haft svåra problem att taga ställning till. Detta framgår särskilt av det förhållandet, att besluten om skatteplikt eller icke dragit långt ut på tiden. Revyförfattarna ha visat en väntad uppslagsrikedom när det gällt att göra om »gammaldags, hederliga nummerrevyer» till åtminstone till namnet föreställningar av annan art. Oftast har man velat ge sken av att föreställningarna varit att betrakta som operett, men lagstiftningen har även framkallat andra begrepp, såsom t. ex. vaudeville, priller (prillig thriller) o. s. v. Utmärkande för samtliga är, att det varit fråga om musikaliska teaterstycken med genomgående handling, men den röda tråden har oftast varit så tunn, att den under långa avsnitt av föreställningen helt tappats bort.

Det är givetvis vanligt, att effekten av en ny lag icke kan helt överblickas förrän en viss tid förflutit. Nöjesskatteförordningens bestämmelser i här berörda avseenden torde redan framstå som ohållbara. Jag är väl medveten om de svårigheter som föreligga men kan icke instämma i de synpunkter som bevillningsutskottet anförde i sitt betänkande nr 34 i anledning av Kungl. Maj:ts proposition.

»Även om man i detta sammanhang kan nödgas godtaga tämligen schablonmässiga regler, hyser utskottet den uppfattningen, att skattefriheten i princip bör dikteras av föreställningens kulturella och konstnärliga halt. Det skall inte bestridas, att revy-, kabaré- och varietéföreställningar kan vara konstnärligt värdefulla och att den intellektuella behållningen av t. ex. en revy, när den är som bäst, kan vara större än vad som är fallet med enklare operetter och farser. Allmänt sett torde emellertid revyer, liksom även kabaré- och varietéföreställningar, i första hand vara inriktade på att skänka besökaren förströelse. Utskottet ansluter sig således till departe-

mentschefens uppfattning, att det här rör sig om vad man kan kalla typiska nöjestillställningar.»

Det kan icke vara riktigt, att i fortsättningen vidhålla bestämmelser, som ha konsekvensen, att t. ex. ett hafsigt hopkommet lustspel på en friluftsteater skall anses vara av den kulturella och konstnärliga halt, att skattebefrielse får åtnjutas, medan däremot en revyforeställning på en fast scen, där kanske emellanåt även skattefri teater ges, skall vara skattepliktig. Kunna icke dessa problem lösas, borde det möjligen övervägas att återinföra den tidigare gällande ordningen med nöjesskatt på all offentlig scenverksamhet, med eventuellt lägre skattesats och med undantag för de fall, där organisation enligt 15 § nöjesskatteförordningen står som arrangör.

Även i ett annat avseende måste nöjesskatteförordningen i dess nuvarande lydelse anses mindre tillfredsställande. 1954 års nöjesskatteutredning föreslog att från beskattning undantaga uppvisningar och tävlingar i icke professionell sport, idrott och gymnastik. Departementschefen ansåg sig emellertid icke kunna biträda detta förslag, utan innehöll i stället propositionen förslag om att för såväl idrottsorganisationer som ideella och andra organisationer en utvidgning skulle ske av möjligheterna till skattelindring så till vida, att beloppet, för vilket befrielse kan erhållas, skulle höjas från 150 till 300 kronor per tillställning. Departementschefen anförde, att det måste anses föreligga ett starkt behov av lättnader beträffande nöjesskatt för de organisationer det här är fråga om och att detta inte minst gällde idrottsrörelsen. Han ansåg sig dock icke kunna biträda utredningens förslag om fullständig skattebefrielse för idrottstävlingar. Propositionen förordade alltså, att gränsen för skattebefrielse enligt 15 § fastställdes till 300 kronor, vilket innebar, att biljettintäkter intill ett belopp av 2 000 kronor för varje tillställning skulle bli skattefria.

Bevillningsutskottet tillstyrkte en höjning av det s. k. taket för de ideella organisationerna. Beträffande idrottsorganisationerna togs emellertid hänsyn till vad som framhållits i remissvaren från idrottsrörelsen, nämligen att man har största intresset för de egentliga idrottsarrangemangen och att den utväg som departementschefen anvisat, om anordnandet av nöjestillställningar för att klara ekonomin, måste te sig som en ofta motbjudande nödlösning. Bevillningsutskottet stannade för sin del vid det förslaget, att beträffande idrottsarrangemang det belopp, för vilket befrielse erhålles, fastställdes till 700 kronor, vilket innebar biljettintäkter intill ett belopp av kr. 4 666:67. Detta belopp av kr. 700:—, som bevillningsutskottet enade sig om, utgjorde tydligen en kompromiss mellan å ena sidan nöjesskatteutredningens förslag om hel skattebefrielse och å andra sidan propositionens förslag om kr. 300:— i avdragsgillt belopp. Riksdagen beslutade enligt bevillningsutskottets hemställan.

Även om jag på grund av de svåra ekonomiska förhållanden, varunder idrottsrörelsen i regel arbetar, skulle vara benägen att ånyo aktualisera nöjesskatteutredningens förslag, vill jag med hänsyn till det statsfinansiella

läget begränsa mitt förslag till att avse en höjning av avdragsbeloppet till kr. 750: —, vilket då skulle svara mot biljettintäkter av 5 000 kronor. Idrottsrörelsen skulle därmed få ytterligare ett litet men välkommet stöd, samtidigt som nöjesskatteförordningens § 15 finge en mera logisk utformning.

Under återopande av det ovan anförda hemställes,

a) att riksdagen måtte besluta, att sådan ändring vidtages i förordningen den 21 december 1945 om nöjesskatt i dess lydelse enligt kungl. kungörelsen den 26 april 1957, att *dels* i 3 § a) ordet »revy» utgår och *dels* i 15 § det avdragsgilla beloppet för uppvisning eller tävling i sport, idrott eller gymnastik höjes från 700 till 750 kronor,

b) att vederbörande utskott måtte utarbeta härför erforderlig författningstext.

Stockholm den 20 januari 1959

Sven Ekström

i Iggesund

Nr 19

Av herr Hagberg m. fl., om lagfäst rätt till arbete, m. m.

(Lika lydande med motion nr 15 i Första kammaren)

Stockholm i januari 1959

H. Hagberg

Knut Senander

Helmer Holmberg

Gustav Johansson

Henning Nilsson